

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars III. Sub Cælestino papa I. anno CCCCXXXI.

Parisiis, 1644

Edictvm Regivm de his qui ad ecclesiam confugiunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15241

Sequens constitutio habetur Græce & Latine in cod. Theod. lib. IX. tit. 43. sed breuior, & in multis varians: eique præfixus est hic titulus: Impp. Theodosius & Valentinianus A. A. Antiocho P. P. & in Græco: Αντιόχῳ μεγαλοπρεπέσῳ ἐπαρχῷ καὶ ὑπάτῳ. In fine autem: Datum x. Kal. Aprilis Constantinopoli, Antiocho V. C. & Basilio consulibus. Quamvis vero ad Concilium Ephesinum nullo modo pertineat, tamen quia in fine Græcorum exemplarium eiusdem Concilii reperitur cum ipso coniuncta, & digna est quæ ab omnibus legatur, eam præterire nolimus, sed ex ms. cod. fideliter hic excudendam curauimus.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ *EDICTVM REGIVM*
 περὶ τῶν προσφύγων *de his qui ad ecclesiam*
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. *confugiunt.*

ΑΡΧΑΙΑ ἡ καὶ ἀπὸ τῶν κα-
 ἐστῶν τῆς πλάνης σωθήσεται, καὶ
 νόμου * φισικῆ διατάξις δι' ἐξέβειαν
 αἰεὶ ἡς τριαυτὴ κεκράτηκεν, ὡς * τὰς
 θείας χρησκείας τῶν δημοσίων διοι-
 κησέων καὶ τῶν αἰθεροπίνων χησέων
 ἐν παντὶ χροῶν καὶ ἔθνει διοριθῆ-
 ναί * καὶ ταυτὰς οὐ μόνον ἐν τῷ ἀκρο-
 τάτῳ τῶν ἡμερῶν, ἀλλ' ὡσαύτ'
 ἐν ἑνὶ ὅπῃ τῆς οὐρανῶς ἀναπέθεσται,
 καὶ ὅποι πλησιάζει * μόνους καθα-
 ροῖς καὶ ὁμοίοις δέμοις. ἐντεῦθεν καὶ κεί-
 νο συμβαίνει, τὸ πάντων φισικῶς
 ταῖς διανοίαις ἐγκείμεναι, μηδενὶ ἕ-
 πω διώσασθαι τὰ τῷ θεῷ ἀφιερθεύ-
 οντα μαινεσθαι, μήτε κτ' τῆς θείας δυ-
 ναμείως πλεὺν αἰθεροπίνων ὑβελιν χω-
 ρεῖν. πῶς γὰρ οἶόν τε μολυῦσθαι, ἀπὸ
 αἰεὶ καθαρθεῖν ἀνάγκη; ἢ πῶς οἶόν
 τε ῥυποθεῖν, ἀπὸ ἀπαξ ἀμαθύντα,
 τῆς τριαυτῆς ἢ οὐ πάντως; ὅθεν εἰ καὶ
 πεπίσμεθα ὑπὸ τῶν ἑταρχῶν ἀδε-
 μίτως ἐν τῆς βαρβαρικῆς μανίας
 κατὰ τῆς θεοῦ ἑταρχῶν δυσασπ-
 εῖου μήτε μολυῦσθαι τὸ καθαρὸν,
 nefarie perpetrare ausa est, neque quod mundum erat pollui,

VETVS iam inde a paga-
 nisni temporibus confue-
 tudo, naturalisque legis san-
 ctio pietatis causa obtinuit, vt
 apud omnes nationes, publicæ
 administrationes, humanæque
 functiones a religione sacril-
 que ceremoniis semper secer-
 nerentur; sacraque non solum
 in summo rerum fastigio, sed
 veluti in quodam posito in
 terris cælo collocarentur, quo
 accedere solis puris sanctisque
 fas esset. Hinc & illud quo-
 que consequitur, vt omnium
 mentibus natura insitum sit,
 nullo modo quæ Deo dedi-
 cata sunt pollui posse, neque
 hominum insolentiam aduer-
 sus vim diuinam progredi.
 Quo enim pacto fieri queat,
 vt ea polluantur, quæ sem-
 per munda esse necesse est?
 Aut qua ratione ea poterunt
 contaminari, quæ semel san-
 ctificata, nunquam talia esse
 desinunt? Quapropter licet
 pro certo habeamus, ab iis
 quæ paulo ante barbarica ve-
 sania contra diuinum altare

* φισικῶς

* τὰς θείας
 σκεύη

* νόμοις

neque quod natura sanctum
contaminari potuisse : tamen
quia id factum est, quod nullo
modo futurum sperabamus, &
vsque ad religionem illa scele-
ratorum hominum peruenit au-
dacia ; ne vel impiis profana
esse videantur ea quæ diuina
sunt, neque in sacratis Deo-
que dicatis locis liceat ea fa-
cere, quæ ne in aliis quidem
passim * impune fieri permit-
tendum est ; & vt religio per-
uigili etiam pietatis custodia il-
lata castaque permaneat ; om-
nem violentiam, quæ vel per
audaciam, vel præter volunta-
tem inferatur, ab omnipotentis
Dei ecclesia arcemus. Etenim
si veterum Paganorum religio,
quæ error erat, & cui quod libi-
tum fuisset deus erat, adeo su-
perstitionis suæ obseruans fuit,
vt altaria non quibusuis, sed
certis sacerdotibus dumtaxat
committeret, & fana sua per-
inde ac si ipsius quoque terræ
situ extollerentur in arcibus ac
munitioribus urbium locis di-
cicaret, atque idola fabrefacta
adoraret, maximaque cum ven-
eratione ac vanitate coleret :
quanto magis par est, vt nos
religionem nostram omni cum
obseruantia custodiamus, ad
quos Deus ipse cum veræ re-
ligionis cultu, cælum non de-
ferens descendit, & tamquam
cessione quadam inter Deum
& homines facta, homo Deum
in terram suscepit, hominem-
que Deus in cælum sustulit ?
Ante alia autem hac re illi
Deum placant penes quos re-
rum summa est, cum scilicet
salutis & vitæ ac securitatis ho-
minum curam habent : quæ,

*inique

μήτε καχεάνθαι, ὅπρ' εἶ) πέφυκεν
ἅγιον. ὁμως ἐπειδὴ γέγονεν, ὅπρ' οὐ-
δαμῶς ἠλπίσθη γυρέσθαι, καὶ μέγρι
τῆς ἁσεβείας ἢ τῆς μυσσηρῶν ἐφθασε
πόλμα· ὡσε μὴ τοῖς αἰοοῖοις γρωῦ δο-
κεῖν βέβηλα εἶναι ταῦτα, ἀπρ' δεῖα
πυγχαίει μήτε ἐν τοῖς ἀγιαθεῖοι καὶ
ἀφιερθεῖοι τοποῖς ὄξῃ ταῦτα, ἀπρ'
οὐδὲ ἐν ἄλλοις χυδῶν ἀδίκως ἀνε-
κτὴν γίνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν θρη-
σκείαν καὶ τῆς ἁσεβείας παρα-
φυλακῆ ἀνόδευτον * ᾠραμύθειν, πᾶ- * θηροῖοι
σαν ὑβειν * τῆς τῆς θεοῦ παντοκράτορος * τῆς
* ἐκκλησίας, τῶν τε ᾠρᾶ τῆς ἑλ- * ὁμοῖοι,
μώντων, καὶ αἰόντων ἐγγινομύθει
ἀπείργουθι. καὶ γῆ εἰ ἐθνικῆς ἑρ-
χαιόποιοι ἢ θρησκεία πλῆθῃ, καὶ
θεοῦ γο δοκιοῦ, οὕτω τῆς οἰκείας δι-
σδαμμονίας ὄξῃσκει τῶν παραθήρη-
σιν, ὡσε τοῖς βωμοῖς μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ
γαρ ἕοιν ἑπιτρεπέειν τῆς ἱερέων· τοῖς
τε ναοῖς, ὡσπερ καὶ διὰ τῆς γῆς ὑψου-
μύθοις, ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι, καὶ τοῖς
ὄχρησθῆοις τῆς πόλεων αἰναθεῖναι τό-
ποιοι· τὰ τε κατὰ σκευδαθέντα εἰδῶλα
περοσκυεῖν, καὶ μῆ σέπῃς μεγίστης
ἐχθρῖν ματαμόποιοι, πόσω μᾶλλον ἡμᾶς
περοσῃκει τῶν θρησκείαν μῆ πάοιοι
* φυλάθειν ᾠρατηρήσεως· περὸς οἰς * ᾠροῖοι
ὁ θεοῦ μῆ τῆς ἀληθοῖς θρησκείας, οὐ-
ρανοῖς μὴ ἀπολιπῶν, κατὰ βέβηκε,
καὶ ὡσπερ πνὸς μετὰ ξυ θεοῦ τε καὶ
ἀνθεροῖων ἀνθεροῖοις γυρομύθῃς, ἀν-
θεροῖοις θεοῦ εἰς γῆν ὑπεδέξατο, καὶ
θεοῦ εἰς οὐρανοῖς ἀνθεροῖοι ἀνθερο-
ποιοι ; * περὸ δὲ γε τῆς ἄλλων κῆ ὑπότω * ᾠροῖοι
μᾶλιστα ὄξῃσκειοῖοι θεοῦ ὅ τῆς * ᾠροῖοι
τῆς ἀκρας ὄξῃσκειας περοσμάτων ἐπέ-
λημύθοι, τῶ σωτηρίας, ζῶοις τε καὶ
ἀμειμνίας φρονήθειν ἀνθεροῖοι.
ἀπρ'

ἀπὸ κατὰ τὸ ἡμῖν ἐμφυτον οὐδαμῶς
 διατῆρον τῷ ἐτῆρι δίχα τῆς ἐκαστοῦ
 βλάβης σωματίου· ὥστε * μὴτε τοῖς
 ἐκκλησιαστικοῖς οἰκοῖς, ἢ τοῖς ἀγίοις θυ-
 σιασθεῖοις, ἐκ τῆς πολλῆς τῆς πρὸς
 Φυλῶντων ἀπαγορεύσεως τε καὶ * ἀδελ-
 φίας, πρὸς πενίας τε καὶ κατὰ φρονή-
 σεως, πόλεως ἢ ἐμάνιας, ὕβριν πρὸς
 τὸ πρὸς ἐπὶ γυμνάσιον ἕνα, καὶ τῆς
 ἀθλιῶν τε καὶ ἀβουσιῶν * μόνον ἕχα-
 τὸν γε λιμῶνα ἄρτυθῶις τοῖς πεπονη-
 μένοις ὑποδέξασθαι κόλποις. οὐδέ-
 να * τῶν κλύδωνα τῆς θαλάσσης ἐ-
 τὸν σκοπέλοις * ἐκκλίνοντα πρὸς ἡκει-
 τὴν τῆς γῆς ἀφαιρέσθαι γαλιῶν.
 πόλεμος καδὲ οὐ σιωπῆ * παράτα-
 ξις, τὴν κατὰ τῆς πρὸς φεύγοντος
 ἀπειλῶν δόσηται. τὸ αὐτὸν ποτε
 ὑπερήσασε τῆς διαφόροις ἐνόχων
 ἐγκλήμασι, τὴν τῆς νόμων παρω-
 δουμένη * αὐθεντία καὶ ὥστε μη-
 δαμοδὸς τοῖς διλαβουμένοις ἀναρεθῆ-
 ναί φιλανθρωπίαν, βωμὸν σωτη-
 ρείας καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀφιδρύ-
 μασιν ἢ ἄρχαίης ἀνέστηκε καὶ τῶν
 τὰ ἕχη τῆς ἡμετέρας χαρακτήρων
 κατὰ λαμβάνοντες, τῆς ἀπειλῶν τῆς
 σκαιῶν πύχης ἐλθὺν δεσφόντες τε καὶ
 ἀμελεμονοῦντες γενήσασιν. * Τσαύ-
 της τριγαροῦ τῆς ἀφῆς τοῦ ἰδρύ-
 ματὸς διὰ τὸ βασιλικὸν σέβας τοῖς
 δεομένοις Ἰπικουεῖαν διδούσης, πό-
 στω γῆ τοῖς εἰς τὰ ἀγῶνῶν κατὰ
 φάροις θυσιαστέα ὑπαρχῶν βοή-
 θειαν; * Ἀνεώρθησαν τῶν τοῖς δε-
 δούσιν τῶν ναοῖ τοῦ μεγάλου θεοῦ,
 καὶ τὸν πρὸς φεύγοντας ἰκέτας ὁ κοι-
 νὸς ὑποδέξασθαι βωμὸς καὶ τὴν θεῖαν
 βοήθειαν, τὴν κοινῇ πρὸς κομιζομένην
 ἀπασιν, ἐκ τῆς ταύτης οἰκῶν μηδεμίαν ὡς ὑπερτέρεθαι διωδεῖται ἀπειλή.

vt nostra natura fert, nullo mo-
 do alterum cum altero sine al-
 terius detrimento coniungi-
 mus, vt nec ecclesiasticis ædi-
 bus sacrifque altaribus ex ni-
 mia confugientium desperatione
 vel *confidentia, contemptu
 vel temeritate, audacia vel infan-
 tia, iniuria aliqua, præterquam
 deceat, inferatur; & vnice ex-
 tremusque miserorum, oreque
 destitutorum portus patientiore
 aperto sinu huiuscemodi con-
 fugientes excipiat. Nemini qui
 maris fluctus & scopulos decli-
 nat, conuenit terræ adimere
 tranquillitatem: bellum, in
 quem steterit acies, aduersus
 eum sese dedentem minas de-
 ponit. Asylum olim defendit
 variis criminibus obstrictos, le-
 gum aspernans auctoritatem:
 maiores etiam nostri, ne ali-
 quo modo timore perculsis hu-
 manitas denegata videretur,
 in nostris quoque statuis aram
 salutis constituerunt; ita vt si
 qui vel extrema imaginum no-
 strarum vestigia forte contige-
 rint, hi ab omnibus minis ad-
 uerfæ fortunæ liberati ac securi
 gaudeant. Iam si statuæ com-
 plexus propter regiam maie-
 statem tantum præsidii mise-
 ris conciliat: quantum opis il-
 lis debet esse paratum, qui sa-
 lutis causa ad sacrosancta alta-
 ria confugiunt?
 Patcant proinde trepidis ma-
 gni Dei templa; supplices fu-
 gientes communis fulcipiat ara;
 nec vlla veluti superior commi-
 natio diuinum auxilium, quod
 omnibus ex æquo sese offert, ab
 eius ædibus audeat propulsare.

* timiditate,

το δε τριουτον τῆς διασημάτων πλάτος ἐν κρησὶ τῆς φόβου εἰς ἀδραν τῆς δια-
 γῆν, μάλλον δὲ τῆς φεινοσεῖν, φιλαν-
 θεσφώς σιωπεχωρήσαμεν· ἵνα μή τις
 τῆς * πρῶτος φθόνου * πρῶτος φθόνου ἐν τῷ τῆς θεοῦ
 ναῷ, ἢ ἐν τοῖς ἀγίοις θυσιασθεῖσι μέ-
 νειν, ἢ ἐδίειν, ἢ καθάδραν, ἢ παννυχίε-
 δαι ὄξῃ· τῆς τῆς μὲν κληρικῶν τῆς
 θρησκείας χεῖρα κωλύοντων, καὶ τῆς
 πρῶτος φθόνου τῆς δισέβειας ἕνεκα φυ-
 λαπτόντων ἵνα μήτε ④ πρῶτος φθόνου
 τῆς ὡς βεβήλω γνώμη πρῶτος φθόνου
 δοκοῖεν, * τῆς θρησκείας καταμιγνύτες
 τὰς οἰκείας χεῖρας· μήτε ④ τὰ οὕτως
 ἀγὰρ διωάμενοι τῆς θεοῦ ἀπειρήν
 οἴκου, διδῶσι τὴν δισέβειαν, ἥς ἕσο-
 * γνήσια, * Φῆται * πυγχαίοισι, καταβλάπθην.
 πρῶτος φθόνου δὲ πρῶτος φθόνου πάντως
 πρῶτος φθόνου, ἀιρετώτηρον εἶν κλη-
 ρικῶς τὰς ἀνθεσπίννας καὶ φυσικῶς
 τῆς ἀγίων θυσιασθεῖων ἀπωθουμέ-
 νοις ἕβρεις, δρασεῖς μάλλον ἢ ἀσε-
 βεῖς νομίζεσθαι, καὶ πρῶτος φθόνου ἢ
 πρῶτος φθόνου ἀμδρταῖεν· ὁπότε τῆς
 πρῶτος φθόνου τῆς νόμου, μήτε ἀπωθουπέας
 τῆς ἕσονται δικαίως ἀν φθάσεν
 εἰς εἶν κληρικῶς· ἐπειδὴ πολλὴ τῆς
 τῆς φόβου καὶ τῆς ἀμεεμνίας τῆς
 πρῶτος φθόνου πρῶτος φθόνου γέρονε, καὶ
 * χεῖρας π * γὰρ καὶ τῆς ἀνθεσπίνης * φύσας τε καὶ
 ἀνάγκη ῥυποδοσθαι ④ τῆς θεοῦ ναόν,
 καὶ τὸ θεῖον μυστήριον τῆς ἐφουβείτω
 ἀδενεία καταμιγνυσθαι, τῆς θεῖα ἕσονται
 βεβήλων χεῖρας ἀδαι, τῆς ἕσονται τῆς
 σαδρῶν μολυῶεσθαι μὴ βουλόμε-
 νοι, πρῶτος φθόνου βοήθειαν τοῖς πρῶτος φθόνου
 φθόνου ἐκ ἀπεκλείσαμεν· ἄλλα
 πρῶτος φθόνου καὶ πλατυφῶς διασημά-
 σι, μακροφῶς τε χωρήμασιν ἀσφα-
 * ἕσονται * λισθῶμα * τῆς τῆς ἐψμφισάμεδα,
 Concil. Tom. 6.

Hoc autem spatium adeo la-
 tum, urgente formidine, secu-
 re degendi, imo vero exspatian-
 di clementer concessimus; ita
 tamen, vt nemini confugien-
 tium in Dei templo, aut apud
 sacras aras manere, aut cibum
 fumere, aut dormire, aut etiam
 pernoctare liceat; idque non
 modo clericis propter religio-
 nem fieri prohibentibus, sed
 ipsis quoque confugientibus fa-
 cere pietatis causa detrectanti-
 bus: ne & qui confugiunt, dum
 vsus proprios sacris rebus ad-
 miscent, impuro animo con-
 fugere videantur; & qui huiuf-
 modi turpitudinem a sacris ædi-
 bus arcere possunt, pietatem,
 cui deseruiunt, violare videan-
 tur. Ceterum si quando vsu ve-
 niat, vt alterutrum omnino of-
 fendendum sit; satius est, cle-
 ricos amolientes a sacris altari-
 bus eas iniurias, quæ ab humana
 conditione & a natura oriun-
 tur, audaces potius quam im-
 pios haberi, ac in hominem
 potius quam in Deum peccare:
 quandoquidem hac posita le-
 ge, nulla inhumanitatis suspicio
 clericos iure attigerit; cum ti-
 mori ac securitati confugien-
 tium sit valde prospectum. Nam
 etsi Dei templum humana na-
 turalique necessitate fœdari, &
 sacrosancta mysteria infami in-
 firmitate misceri, ac diuina a
 profanis contaminari, sacra de-
 nique ab impuris inquinari ne-
 quaquam patimur; non ta-
 men confugientibus; quo mi-
 nus opem implorarent, præfi-
 dii ostium præclusimus; sed am-
 plioribus quoque longioribus-
 que spatiis illorum securitati
 consulendum existimauimus,
 Lll ij

& quod diuinitati, & quod humanitati debetur, solícite religioseque obseruantes.

Ferrea autem, vel alterius generis arma ad defensionem comparata, ne confugientes habeant, neque intra sanctam ecclesiam inferant, omnino prohibemus. Hæc namque, ut reliqua omnia eiusmodi, non modo a sacris templis & aris abesse volumus, sed a reliquis quoque omnibus ecclesiasticis habitationibus, mansionibus, hortis, balneis, atriis, ac porticibus, quæ præsidio esse fugientibus superiori sermone declarauimus. Etenim fas non est, sanctissimis templis, aliisque ecclesiæ locis ex nimia solícitudine, discordiæ ac bellorum materiam inferre. Sufficiat profugis istis Dei auxilium, cui & arma & leges & ipsa etiam regia maiestas subiecta est. Nam & nos, qui semper iure imperii armis circumdamur, quosque sine armatis stipatoribus esse non conuenit, Dei templum ingressuri, foris arma relinquimus, & ipsum etiam diadema deponimus; & quo submissioris imperii speciem præferimus, eo magis imperii nobis maiestas promittitur. Ad sacra quoque altaria munerum tantum offerendorum causa accedimus: & cum circumseptum sacrorum adytum ingressi sumus, statim egredimur; nec quidquam ex propinqua diuinitate nobis arrogamus. Quamobrem qui sine armis ad sanctum Dei templum, vel ad sanctum altare, in quacumque illi gente, vel in hac ciuitate confugerint, in templo dormire, aut etiam in altari, vel in ipsis locis cibum sumere,

τοδ̄ πρέποντος τῆ τε θεότητι καὶ τῆ ἀνθρώπινη Φυλαχθέντων.

Ὅπλα δὲ ἐν σιδήρῳ, ἢ ἐν ἑτέροις εἰδη-
* ἀμυντήρια ἑστὶν ἀποφύγοντας * ἀμυν-
οῦδαμῶς ἔχον, ἢ ὅππῃ φέρεσθαι ἐν τοῖς
* οὐδαμῶς ἔχον, ἢ ὅππῃ φέρεσθαι ἐν τοῖς
τῆς ἀγίας ἐκκλησίας παρεστέτοιμον.
ταῦτα οὐ μόνον ἐν τῇ δειῶν ναῶν τε
καὶ θυσιαστηρίων, ὡς τὰ λοιπὰ, κω-
λύοντες, ἀλλὰ καὶ τῇ οἰκημάτων, καὶ
* ἐλῶν, καὶ κήπου, καὶ λουτροῦ, καὶ αὐ- * διαφ.
λῶν, καὶ σοῶν, ἀπὸ καὶ τῶν παρερη-
μύρον λόγον ὑπερασπίσειν τῇ ἀποφύ-
γοντων ἐδηλώσαμεν. οὔτε γὰρ θε-
μις, τοῖς ἀγιοτάτοις ναοῖς ἢ τοῖς ἐκ-
κλησιαστικοῖς τόποις καὶ ἑπιτελείαις, δι-
κασίας ἢ πολέμων ὕλας ὅππῃ φέρεσθαι.
Ἐγκαίτω τοῖς ἀποφύγοντιν ἢ τῷ θεοῦ
βοήθεια, ὡς τὰ τε ὅπλα, καὶ τῶν νόμοι,
καὶ ἡ βασιλεία ὑποτάσσεται. καὶ γὰρ
ἡμεῖς, οἳ ἀεὶ τῷ δικαίῳ τῆς ἡγεμο-
νίας περὶ ἡμῶν τὰ ὅπλα, καὶ οἳ οὐ
πρέπειε δίχα δουροφόρον εἶναι, τῷ θεοῦ
ναὶ ἀποφύγοντες, ἔξω τὰ ὅπλα
καταλιμπνησόμεν, ἵνα πειθόμενοι τῷ θεοῦ
δία-
δημα * καὶ τῇ τῆς βασιλείας ἐλατ-
τώσεως εἰκόνι μᾶλλον ἡμῖν τῷ τῆς βα-
σιλείας σέβας ἐπαγγέλλεται. τῆ ἀγιο-
τάτου δὲ θυσιαστηρίου διὰ μόνῳ πλὴν
τῇ δωρεῶν ἀποφύγοντιν ἐφαπόμεθα.
καὶ εἰς πλὴν τῇ δειῶν * κύκλων περὶ * κύκλ.
σοιζουμένην ἐπαυλιν ἅμα τῷ εἰσελ-
θεῖν ὑπεκβαίνόμεν * καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς
ἀγχιθυσιαστικῆς θεότητος ἑαυτοῖς δαπνέ-
σασθαι. ὅθεν ἑστὶν δίχα ὅπλων τῷ ἀγίῳ
οἴκῳ τῆς θεοῦ, καὶ εἰς τὸ ὁσιώτατον θυ-
σιαστήριον ἐν οἰωδῆποτε ἔθνει, ἢ * καὶ * καὶ
ταῦτῳ πλὴν πόλιν ἀποφύγοντας,
ἵσταντοῦ ἐν τῷ ναῶ, ἢ καὶ ἐν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ, καὶ * ἐπ' αὐτοῖς μεταλαμβάνειν, * αὐτῶν
ἐπιτελείαις.

* In Græc.
deest.

ἐκτός ἕως ἕβρεως ὧρα τῶν κληρικῶν
 παροική καλυπεί. καὶ οὐτω τῶτο πυ-
 ποδάμ χεῖ παρὸς αὐτοῖς, ὡς μὴ δο-
 κείν ἕβρεν εἶ) τὴ καλύοντος, διὰ γὰρ
 τὸ λόγον τῆς θρησκείας ἀπατηῖν τὸ γι-
 νόμδρον. τῆς ἀγιστωῆς & τῆς καθαρ-
 ρότητος τῆ τοποῦ εἶν ἀλαβουμδμοῖς
 ὑπομμνησκέτωσαν, καὶ μηδὲν τῆς θρη-
 σκείας μὲ τῶν ἀνδραπέτων χεῖσεων
 εἶ) κοινὸν διδασκέτωσαν. τὰ διασήμα-
 τα, τὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς παρὸ βό-
 λωις, τῆ ἀπὸν ἀσφαλεία ἡσυχία τε
 ἀφορεθέντα, κατὰ μέρος δὲ κινύτω-
 σαν, * ἡμερῶν κεφαλικῶν κατὰ
 τῶν παροικῶν ἐπιπόντων αὐτοῖς ὡρί-
 δαμ. γνώτωσαν, ὡς οὐ χεῖ τῶν θρη-
 σκείων τοῖς ἀνδραπέτοις ρύτοις μιμί-
 νειν, ἢ τῆ ἕβρεν τῆς φισικῆς ἀνάγ-
 κης χεῖναι, τὸ διὰ τῆς αὐτῆς θρη-
 σκείας ἀνύβρεσον εἶ) βουλόμδρον. εἰ
 * ὅτινδρα, τῶτοις πᾶσι ἕως μὴ * ἐπιβῶν, μὴ τε
 πεῖδετα, παροικῶν τῆς παροικῶν
 τῆς θρησκείας, καὶ ἐν τῶν δειῶν εἰς
 * χεῖναι, εἶ) παροικῶν τῶν τοποῖς * διωκέτω
 * ἕως, ἕως γὰρ καὶ ὁ σφόδρα
 φοβηθεῖς ἐκτὸς κινδύου, καὶ οὐτε ἕ
 θρησκεία τῆ τῶν ἀνδραπέτων χεῖσεων
 ἐπιμῆξία μολωθήσεται. εἶ) δὲ βοή-
 θείων ἕξαιτωῆς παρὰ τὸ μέγιστον
 θεοῦ, καὶ μετ' ὅπλων εἰσιόντας εἰς
 εἶ) ἀγιστάτοις ναοῖς, ἢ καὶ παρα-
 σκῆθῆς, ἢ ἕως φισικῶν, καὶ ἐθνικῶν
 νομίμων τῆς θρησκείας ἀπείργεται, μὴ
 μόνον ἐπιφέρειν τῆ τῶν διαγεία,
 διὰ γὰρ καὶ σαυάπειν ἐπιχειρουῶ-
 τας, ὅπρ * βοήθειῶν, ἢ ἀκουθῆ-
 ναι, ἢ * ἀρεῖότητι ἰδεῖν, φορητῶν, πλη-
 ρεσάτω ἀσθεῖας παροικῶν, καὶ
 φοβεραῖς ἀπειλαῖς, παροικῶν
 * ὅτινδρα, εἶ) τῶν μὴ ποιεῖν παρανέσεις.

citra ullam iniuriam a clericis
 prohiberi debent. Et ita res hæc
 erga eos gerenda est, ut non a
 prohibente iniuria inferri, sed
 religionis ratio rem quæ gerit-
 ur, exigere videatur. Proinde
 illos pauentes, de sanctitate ac
 puritate loci commoneant; reli-
 gionum cum humanis neces-
 sitatibus nihil commune esse
 doceant: interualla intra se-
 pta ecclesiastica, ad ipsorum
 tranquillitatem securitatem-
 que constituta sigillatim com-
 monstrent: capitale supplicium
 contra temere irruentes statu-
 tum indicent: intelligant reli-
 gionem humanis foridibus, natu-
 ralisque necessitatis iniuria con-
 taminandam aut profanandam
 non esse ei, qui per eam ipsam
 religionem tueri se ab iniuria
 velit. Quod si quispiam nihil
 his omnibus annuerit, aut as-
 sensus fuerit, tum demum reli-
 gionum mansuetudini antefera-
 tur, & ex diuinis locis ad ea
 quæ superius dicta sunt, * cum
 propulset audacia. Qui enim
 in magno metu est, pericu-
 lum effugiet, nec propterea
 sacra religio humanarum ne-
 cessitatum admixtione conta-
 minabitur. Porro si qui diui-
 nam opem expetentes, sanctif-
 sima Dei templa cum armis in-
 gredientur, aut cum apparatu
 qui naturæ & gentium iure a
 religione arcetur, non modo
 illa inferre sacratis locis, ve-
 rum etiam configere conabun-
 tur (quod ut adiuuentur, vel au-
 diantur, vel quia sæuitiam vi-
 deant, tolerandum esset) plenif-
 sima seueritatis iussione & hor-
 rendis comminationibus præ-
 cipue ne id faciant admonebis.

* ἡ διδασ-
κων τῶν ἡ-
μῶν

* ὅτινδρα,

* χεῖναι

* ἕως

* ἕως, ἕως

* ἀρεῖότητι

* ὅτινδρα, εἶ) τῶν μὴ

* repellatur
audacia.

Locus cor-
ruptus.

Nam qualem ille spem in religione collocat, qui in religionis contumeliam armis accinctus ingreditur?

* excacatus

Quod si quisquam furis * a-
ctus aliquod istorum nostrorum
decretorum in quocumque ec-
clesiastico loco violauerit, siue
id fiat extra templum, siue in-
tra templum, siue etiam circa
templum; iubemus vt confe-
ctim episcopi auctoritate a so-
lis clericis arma deponere com-
pellatur, & seuerius etiam pro
sua salute, spe illi data atque
fiducia, quod religione ac pie-
tate securius muniatur, quam
armorum praesidio. Quod si
legis nostrae auctoritate, voce-
que ecclesiastica commonfa-
cti in vesania sua perseuerent,
neque arma, quae praeter fas,
non salutis, sed tyrannidis &
sacrilegii audacia ceperant, re-
liquerint; sciant, quod tot tan-
tisque denuntiationibus ac praec-
ceptis placata religione, & a
nostra serenitate, & ab epi-
scopis excusatione facti Deo
reddita, pro sui sceleris ratio-
ne etiam per armatorum in-
gredientium vim abstrahentur,
& omnium calamitatum
generi subiicientur, & ea pie
aduersus eos gerentur, quae ge-
ri aequum est, pro eo quod gra-
uia & tragica scelera admise-
rint. Quid enim ex his quae nu-
per summa cum audacia aduer-
sus religionem ac diuinitatem
patrata sunt * ab iis quibuscum
admodum clementer actum est,
non metuendum sit nobis ac
formidandum, ita vt omnem
infantiae viam atque occasionem
dai ἢ ὑποπίθωμεν ἡμᾶς, καὶ διὰ

* a miseris hominibus, non

πίσω γὰρ ἐλπίδα ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐν-
πίθεται, ὃς ἐφ' ὑβρεὶ ταύτης ὄπλα
ὤψικαιμῶρος εἰσῆσιν;

Ἐὰν δὲ ἕνα μανία * τυφλώησασα *
παροξυῆ τῶν ἡμετέρων * ὤψικαιμῶρος
δικαιοσύμων ἐν οἰωδήποτε τόπῳ τῆς
ἐκκλησίας, ἢ ἐν τῷ ναοῦ, ἢ ὤψι
τῷ ναοῦ, ἢ καὶ ἐκτὸς τούτου πυ-
γαίοντα, ὡς ἀρχαῖα τῶν πᾶσι ὄπλα
αὐθεντία τῆς ἐπιτοκίου ὡρὰ μόνων
τῶν κληρικῶν, καὶ αὐστηρότερα ὑ-
πὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ὁποῖα δεῖ
καταναγκασθῆναι περὶ τὸν δε-
δομημένον αὐτοῖς ἐλπίδος καὶ * ἐπι-
σοῖς, ὡς τῇ θρησκείᾳ μάλλον ἢ τῇ
τῶν ὀπλων ἐπιτοκίᾳ ὀχρησθῆσονται.
Ἐὰν δὲ τῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου
αὐθεντία, καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ φω-
νῇ ὑπομνησθέντες, τῶ τῶν τῆς οἰ-
κείας ἀγνοίας * ἐμμελῶσι, καὶ ὄπλα *
μὴ ὁποθῶνται, ἀπὸ παρα τὸ δεμι-
τὸν οὐ * σωτηρίας χεῖρον, ἀλλὰ τυ-
ραννίδος καὶ ἱεροσυλίας θρασυτήτι
* ἐνεδέξαντο, γνωσκέτωσαν, ὡς
διὰ τῶν πικρῶν, καὶ πικρῶν * ὡρ-
αγγελμάτων ἐξουμνιδείσης τῆς
θρησκείας, ὡρὰ τε τῆς ἡμετέρας
γαλλωότητος καὶ τῶν ἐπιτοκίων
δεῖ τῆς ὁπολογίας δόξαισης, κατὰ
τὸ οἰκείον πᾶσιμα καὶ παρ' ἐνό-
πων εἰσχωρουμένων ὁποσασθῆσονται,
καὶ πᾶσιμα ταῖς συμφοραῖς ὑ-
ποβληθῆσονται. ὁποσῶς τε ταῦτα εἰς
αὐτοῖς γνήσεται, ἀπὸ γρηῃ γνέσεται
ὑπὲρ τοῦ χαλεπῶ καὶ τραγῶδίας
ἀξία ἐξαμμελῶνται αὐτοῖς. Ἦ γὰρ
ἐν τῶν τολμηθέντων ἐναχῶ κατὰ
τῆς θρησκείας καὶ τῆς δευότητος ὡρὰ
τῶν σφόδρα ἐλευμνῶν δὲ λαβεῖ-
τοῦτο πᾶσαν ὁδὸν ἀφορμῶν τε ὁπο-

κινήσαι μαρίας οὐ προσήκει, ἵνα μή, ^{* ἢ ἔρασι- πη} ὅπρ' ἔξ ὑποδείγματος * ἢ πραγματικῆ ^{* ἢ ἀλλ', ἢ τι δικαστῶν} μαρία προσήκει ἔξ ἡμέρῃ, τὸ αὐτὸ καὶ αὐτῆς, ὅπρ' ἀπεινῆ, ἱεροσυλίας ἔξ τῶν ἑλμηδεῖν; ἀλλ' οὔτε δίχα γνώμης ἢ κελύσεως τῆς ἑπισημοῦ, ἢ κ' ^{* ἀδιάρ- ρως} ὑμῶν τῶν δικαστῶν τῶν κ' τῶν δὲ τῶν πόλιν, ἢ καὶ ὁπουδήποτε πυχαι- ^{* π} νότων, [Ⓞ] ὠπλισμέν[Ⓞ] ἐν τῶν ἐκ- κλησιῶν χεῖρα παραδίδοται ἵνα μή, ^{* ἢ, κερ- λαφὸς ἡμῶν, κ' ἢ} ἐὰν κ' τῶν ἀθλίων πολλοῖς τῶν καὶ ^{* ἀδιάρ- ρως} διαφοροῖς ἔξῃ, σύγχιστος ἐκ τύπου ἐγγύηται. ἀλαβεῖσθαι γ' ἔδον μὴ ὀπλων φέρωντας πρὸς διόρθωσιν βουλόμεθα, ἀφαιρεῖσθαι * τὰ ὄπλα, ^{* π} καὶ οὔτε σωτηρίῳ ἐν * κεφαλῶν. ^{* ἢ, κερ- λαφὸς ἡμῶν, κ' ἢ} καὶ τῶν μᾶλλον δὲ πρὸς ἡρωιδίως διὰ τῆς νόμου τύπου διατίθηται. ἵν' αἱ ποιῶνται ἀδύνατοι τε καὶ ἱεροσυλοὶ κινήσῃ, ἢ ἅμα τῶν ἀρξασθαι, ἐν αὐ- τοῖς τοῖς πρὸς ἡρωιδίως τῶν ὀπλων ἔδο- τεθέντων, τῆς καλλίστης νομοθεσίας ἡσυ- χάσωσιν, ἢ τῶν φαυλοτέρων τῶν ἐμ- μόνοντες, τῶν πρὸς ἡρωιδίως ἑπιση- μῶσι λόγῳ τῆς ὑπερλαμπροῦ ἔξου- ^{* σιν, διὰ} σίας, διὰ τῆς * κοσμιότητος, δικαιο- ^{* κοσμιω- πῆς δι- καιοσύνης} συμῆς τε καὶ ἀκριβοῦς * ὁσεβείας. ^{* ἡλικίας, ἢ ἡλικ.} τῶν δ' ἀπὸ πρὸς τῆς ἡρωιδίως σε- βασιμῶς, καὶ μὴ πάσης ἀδυνατή- σεως, ἀλαβεῖσθαι, ἡμῶς καθαρότη- [Ⓞ] τ[Ⓞ], ἀγνοουμένης, ἀδύνατος, ὁσεβείας, ^{* ἀνάπαι- * ὁσεβείας} καὶ μάλιστα παρὰ τῶν πρὸς ἡρωιδίως τῶν φυλάττεισθαι, μήτε διὰ τῶν ἡρω- ^{* ἡρωιδίως} σιμῶν τῆς φιλαρθεσίας ἔδοκλειο- ^{* ἡρωιδίως} μῆς, μήτε μὲν διὰ φιλαρθε- ^{* ἡρωιδίως} πῆς τῆς ἡρωιδίως παροφθίμης, ^{* ἡρωιδίως} πρὸς τῆς ἀδύνατος, διαταγμάτων * πρὸς ^{* ἡρωιδίως} ταχθέντων, εἰς πάντα κόσμ[Ⓞ], καὶ γνώσιν πάντων πρὸς εὐελεθεῖν * φρονήσῃ.

adimamus, ne, quod primum in exemplum tragica perpetravit infania, idem quoque de- nuo (quod absit) sacrilego more admittatur? Sed neque ab- que sententia ac iussione epi- scopi, vel etiam * nostra, & iu- ^{* vestra,} dicum qui in hac vrbe, aut etiam eorum qui in quouis alio loco sunt, armatum hominem ex ecclesiis abstractum tradere oportet; ne, si id multis * atque ^{* & promi- scue} diuersis contra illos miseros liceat, ex ea re confusio oriatur. Nam eiusmodi cum armis confugientes metuere volumus vt corrigantur, auferrī item eis arma, ne salutem in galea & clypeo quærant. Illud etiam, imo vero præcipue, hac lege sancimus, vt nefariæ sacrilegæ- que huiusmodi tumultuationes vel in ipsis initiis per armorum amolitionem, honestamque ad- monitionem sedentur, vel certe si in improba obstinatione permancant, metu illustrissi- mæ potestatis per moderationem & iustitiam & præstantem pietatem a prædictis rebus com- pescantur. Hæc ipsa, quæ pro veneranda religione, & cum omni obseruantia, veneratio- ne, honore, pietate, puritate, sanctitate ac reuerentia vel maxime a fugitiuis obseruari iussimus; neque humanitatem propter religionem abiicien- do, neque rursus religionem propter humanitatem contem- nendo, eo quod decet tum diuinitati, tum humanitati at- tributo: propositis edictis in totum orbem, vt ad omnium notitiam perueniant, curabis:

vt & confugientes per decreti clementiam securi sint, & nullius hominis temeritate quæ ad honorem religionis sancita sunt intercidant.

Lex hæc proposita fuit indictione decimaquarta, duodecimo die mensis Pharmuthi. [hoc est septimo Aprilis.]

ὡςτε καὶ ἐδὴ προσφύγοντας διὰ τῆς τῆς ἀελθέντων φιλευσεστίας ἀμελείμοις τυγχάνειν, καὶ μηδενὸς προπετεία τὰ εἰς ἡμελὴ τῆς θρησκείας τυπώδεντα διακρατεῖν.

Νόμος παρθετέθι * ἰνδικπώνθι * ἰνδικπώνθι * ἰνδικπώνθι * πασαρεσκαιδεκάτη, μὲνὶ Φαρμουσι 1β'.

IN

^aCONCILIVM ^bEPHESINVM ^cOECVMENICUM ^dapprobatum, ^eplurium, quam ducentorum episcoporum, ^fcontra Nestorium, eiusque hæresin, sub pontificatu Cælestini, anno Christi ccccxxxxi. ^gBasso & Antiocho consulibus celebratum,

ANNO CHRISTI 431.

NOTÆ.

^a *Concilium*.] Sacrosancta Synodus Ephesina, auctoritate Cælestini pontificis indicta, consilio, opera, & auxilio Theodosii imperatoris congregata fuit. Id non tantum ex vita Petronii Bononiensis, quam Surius & Sigonius descripserunt; verum etiam ex epistola Cælestini ad Synodum Ephesinam data apertissime constat. Hac enim fatetur ibidem sua voluntate Concilium coactum esse. Ab eodem pontifice eadem epistola certam normam ac iudicandi regulam præscriptam esse, Firmus Cæsareæ Cappadociæ, cum Prospero, aliisque episcopis, in ipsa Synodo actione i. supra attestantur. Sanctus Prosper in chronicis hanc Synodum Cyrilli industria, & Cælestini auctoritate factam esse scribit. Ex Euagrio lib. i. cap. 4. & ex epistola Cælestini ad Cyrillum patet, ipsum Cyrillum tamquam apostolicæ sedis legatum, ad hanc Synodum profectum esse. Vnde satis euidenter colligere licet, eam non sine consensu pontificis coactam fuisse. Ipsi autem Theodosii iunioris consilio & auxilio patres Concilii conuenisse, Euagrius lib. i. cap. 2. Liberatus in breuiario cap. 5. eiusdemque Theodosii epistola (quæ extat supra ad Cyrillum scripta) attestantur. Hæc confirmantur iisdem auctoritatibus & rationibus, quibus supra in notis i. epistolæ Marcelli, probauimus, absque auctoritate Romani pontificis non licuisse vllam vniuersalem Synodum congregare. Nestorianorum bino iudicio synodali condemnatorum calumnia Cyrillo obiecta, quasi ille Apollinaris hæresin sectaretur & defenderet, huic Synodo conuocandæ, quod supra in notis Alexandrini Concilii sub Cælestino habiti diximus, occasionem dedit. Baronius anno 430. num. 61. 62. & 63. Bellarminus lib. i. de Conciliis cap. 13.

^b *Ephesinum*.] Sic dictum ab Epheso, quæ est celeberrima totius Asiæ minoris metropolis, Eusebio & Iustino attestantibus, ab Amazonibus

Concilium Ephesinum Cælestini auctoritate indictum, Theodosii auxilio & consilio congregatum.

Qua occasione indictum?

Locus Concilii.